

Türkmənçay kəndi və qarğışlı görüntü

(Əvvəli 6-cı səhifədə).

xin idi ki, özünün rəsmi imperiya həyatını yaşayırdı. 1721-ci ildə I Pyotr Rusiyani imperiya elan etmişdi. Bu müddət ərzində Rusiya əməli-başlı möhkəmlənmişdi: "Artıq Rusiya həm siyasi, həm də iqtisadi cəhətdən güclü şəkildə inkişaf etmiş bir dövlət idi. İran isə həmin dövrdə geridə qalmış feodal dövlət idi, hərbi cəhətdən o qədər də güclü deyildi. Bu səbəbdən də 1826-1828-ci illərdə baş vermiş Rusiya-İran müharibəsi Rusiya imperiyasının qələbəsilə nəticələndi. Azərbaycan Türkmənçay adlı müqavilə ilə iki yerə, yeni İranla Rusiya arasında bölündü. "Türkmənçay" müqaviləsinin imzalandığı Türkmənçay kəndi Təbrizlə Tehran arasında, Tehrana gedən yolun üstündə yerləşir. Həmin kəndin adət-ənənəsi, tarixi, yaşam tərzini Azərbaycan türklərinin həyat tərzindən xəbər verir. Türkmənçay kəndində yaşayanların hamısı Azərbaycan türkləridir. Nə qədər kədərli olsa da, bir xalqın iki yerə parçalanmasının rəmzi kimi bu gün Türkmənçay kəndinin adı 200 ilə yaxındır ki, türklərin ağılından, ruhundan silinmir. Hətta 1979-cu ildə İranda Türkmənçay kəndi ilə bağlı kitab da çap olunmuşdu. Maraqlıdır ki, həmin kəndin adət-ənənəsi, yaşam tərzini, tarixi ilə bağlı məlumatlarla yanaşı, həmçinin Türkmənçay müqaviləsi haqqında da məlumat verilir. 1828-ci ildə Rusiya ilə İran arasında təkcə Türkmənçay sülh müqaviləsi deyil, digər başqa iki müqavilə də imzalanıb. Bu müqavilələrdən biri ticarətlə bağlıdır. Bir dəfə müxbirlərdən biri Türk-

mənçay kəndinin sakinlərinə sual verir ki, görəsən, Təbrizlə Tehran şəhərləri arasında olduqca əlverişli mövqedə yerləşən Türkmənçay kəndi niyə pis vəziyyətdədir, demək olar, inkişaf etməyib? Kənd sakinlərindən biri belə cavab verir ki, Türkmənçayda böyük bir ləkə var, o ləkə Azərbaycanı iki yerə parçalayıb. Ona görə də Allah bu kəndi qarğıyıb."

Türkmənçay müqaviləsi Azərbaycan türklərinin şərəfə qarşı inadçı, bütöv mübarizəsinin olmaması səbəbindən baş tutdu. Əgər o zaman bir xalq olaraq sözlün böyük mənasında birliyə nail olsaydıq, bu fəlakət başımıza gəlməyəcəkdi. Təsəvvür edək ki, tamamilə torpağı yağmalanmış, taleyi əlində olmayan bir xalq iki qəsbkar dövlət dədə malı kimi bölüşdürür, Azərbaycandan, yeni məğlub xalqdan heç kəs orada iştirak etmir. Abbasqulu Bakıxanov isə həmin müqavilə imzalanan vaxt Rusiya dövlətinin nümayəndə heyətinin tərkibində sadəcə, tərcüməçi vəzifəsini yerinə yetirirdi. Olduqca fəlakətli məqamdır: "Məhz Türkmənçay müqaviləsindən sonra ermənilərin Azərbaycanın tarixi ərazilərinə kütləvi şəkildə köçürülməsinə başlandı. İrandan Dağlıq Qarabağa, Naxçıvana, İrəvan bölgəsinə ermənilərin kütləvi köçü baş tutdu. Ümumiyyətlə, Azərbaycan mətbuatı, ölkədəki bütün kütləvi informasiya vasitələri daim tarixi fəlakətlərimiz, xüsusən də "Gülüstan" və "Türkmənçay" müqavilələri barəsində çox yazmalıdır. Tarixdən məlumdur ki, vaxtilə ayrılmış, parçalanmış xalqlar birləşiblər. Olub ki, tarixin müəyyən bir mərhələsində, məqamında xalq-

lar birləşmək şansını əldə ediblər. Əlbəttə, daim inanmalıyıq ki, Azərbaycan nə vaxtsa bir olacaq. Azərbaycan torpaqlarının ərazi cəhətdən böyük hissəsi Güney Azərbaycandır. Həmçinin də Azərbaycan türklərinin çoxu o tayda yaşayır. Əgər birliyimiz baş tutsaydı, o zaman xalqımızın tarixində əvvəlkilərdən tamam fərqli bir yüksəliş əldə edilərdi".

"Türkmənçay" müqaviləsinə qədər olan dövrdə ictimai-siyasi vəziyyət belə idi: "Azərbaycanda mövcud olan xanlıqlar üç qismə bölünmüşdü. Bunların bir qismi İrana meyl edirdi, bir qismi Rusiyaya sığınmağı əhəmiyyətli sayırdı, qalanları isə Osmanlı imperiyasının himayəsini qəbul edirdi. Bu xanlıqların içərisində elə bir güclü siyasətçi yox idi ki, Azərbaycanı vahid bir hakimiyyətdə birləşdirə bilsin. Artıq 1806-cı ildə Qarabağ və Şəki xanlıqları Rusiya imperiyasının himayəsini qəbul etdilər. Şamaxı və Bakı xanlıqları Rusiyaya qarşı müqavimət göstərsələr də az sonra Rusiyanın təbəçiliyinə keçdilər. Azərbaycan yuxarıda adları sadalanan ölkələrin faktiki döyüş, siyasi mübarizə, hərbi münaqişə meydanına çevrilmişdi. Azərbaycanın tarixi taleyində hədsiz gərgin, təhlükəli bir vəziyyət yaranmışdı. Fəlakətli vəziyyətdən artıq qaçmaq mümkün deyildi".

Azərbaycan bu gün də ikiye bölünmüş xalq taleyini yaşamaqdadır. Ötən 200 il ərzində yenə də itirdik. Bu mənada itirdiklərimizin sayı-hesabı yoxdur: "50 milyonluq bir xalq hələ ki, dünyada sözlün böyük mənasında yerini və təsdiqini tapmayıb. Bu səbəbdən də mübarizə davam edir. Güney Azərbaycanda yaşayan 35 milyon soydaşımız ana dilində təhsil almaq hüququndan belə məhrumdur".

Görəsən bu haqsız müqavilənin ləğv olunmasının vaxtı nə zaman çatacaq!..

"Qəbələ"

Sizinləyik, Türkiyə!

Zarağan kənd uşaq bağçasında Türkiyədə baş vermiş faciə qurbanlarının xatirəsinə həsr olunmuş sühətli kompozisiya təşkil edilmişdir. "Sizinləyik, Türkiyə!" adlı kompozisiya təsirli anları ilə yadda qalmışdır.

doğma və əziz olan bu adlarda hərfləri "ifadə edirdilər".

Birinci cərgə ayaq üstə idi. Bu, məğrurluq, dözümlü və dəyanət arzulan simvol idi. İkinci cərgə əyləşmiş halda təqdim olunur. Bu, qardaş xalqın kədərinə hüzn, ehti-

Qurbanların sayı on minlərdədir. Onların arasında minlərlə körpə, ayaşlı və məktəbli var. Bağçada təhsil alan ayaşlılar onların acılarını təsirli canlandırmağa çalışırdılar. Kədərli səhnənin yuxarı hissəsində iki qardaş ölkənin bayraqları təsvir olunur. Arxa fonda ümummilli lider Heydər Əliyevin "Bir millət, iki dövlət" adlı tarixi kəlamı sühət boyu diqqətə çəkirdi. Burada tərbiyə alan 3-5 yaş qrupundan olan ayaşlılardan 17 nəfəri iki sırada dayanmaqla sanki həmin kəlamın hərflərinin nümayişi ilə canlı təqdim edirdilər.

Maraqlı idi: Türkiyə və Azərbaycan bir qəlbə iki can təsiri bağışlayırdı. Bu iki adda 17 hərf birləşir. "Sizinləyik, Türkiyə!" şüarında da 17 hərf var. Kompozisiyanı da 17 uşaq təqdim edirdi. Hər biri də

ram görsənisi idi. Orda vaxtsız dünyadan kəçən minlərlə ayaşlı talelərinə acımaq, körpə nisgillilərə solmaz təzim və həmrəylik nişanəsi idi.

Tədbir həzin musiqi ilə müşayiət olunurdu. Xalq artisti Azərinin ifasında səslənən məşhur "Çırpıncı Qara Dəniz" mahnısı sanki zarağanlı körpə fidanların türkiyəli bacı-qardaşlarına ismarladığı hüzn nidası, həmrəylik səslənəsi, kədərlərinə ortaqlığın təsəlli göndərşi idi.

Sühətli kompozisiya bütün ayaşlıların hafizəsində xüsusi iz buraxaraq dəfələrlə səslənən "Sizinləyik, Türkiyə!" xor nidaları ilə başa çatmışdır.

Nuridə HƏMİDOVA,
bağçanın tərbiyəçi müəllimi.

Qəbələ rayon Soltannuxa kənd sakini Mehdi Abbasov kibrıt, karton və digər vasitələrdən istifadə edərək Qəbələ Rayon İcra Hakimiyyətinin binasının maketini hazırlayıb. Maketin hazırlanmasında 300 qutu kibrıt, 200 dən artıq işıqdan istifadə olunub.

İTMIŞDIR

Azərbaycan Respublikası Müdafiyyə Nazirliyi tərəfindən 10.08.2018-ci il tarixində Şəfili kənd sakini Ağayev Ətraf Söhrab oğluna verilmiş M/V №084731 nömrəli Qarabağ Müharibəsi veteranı vəsiqəsi itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Qəbələ rayon Tikanlı kənd sakini Cəlilov Anar İbrahim oğluna məxsus 2003-cü ildə verilmiş hərbi bilet itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Qəbələ rayon Zərgərli kənd sakini Əhmədyanov Gülnəməd Hünbət oğluna məxsus Moskviç 2140, 36 BB 305 qeydiyyat nömrəli minik maşınının texniki pasportu itdiyi üçün etibarsız sayılır.

ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN!

Qəbələ Rayon "Sağlam Həyat" Tibb Mərkəzinin kollektivi radioloq həkim Nəsrəddin Əmirova anası

NÜYBAR XANIMIN

vəfatından kədərləndiyini bildirir, ailəsinə və yaxınlarına dərin hüznə başsağlığı verir.

QƏBƏLƏ
qəbələ rayonunun ictimai-siyasi qəzeti

qəzetinə

2023-cü ilin birinci yarısı üçün abunə yazılışı davam edir.

Yarımillik abunə qiyməti 15 manatdır.

Qəzetimizə «Kapitalbank»ın Qəbələ filialında abunə yazılmaq olar.
Hesab № AZ36AİB 33080019444900218149. VÖEN 4400103601.
Redaksiyanın ünvanı: Qəbələ şəhəri, Heydər Əliyev prospekti, 226 (rayon icra hakimiyyətinin inzibati binası, I mərtəbə).
Telefonlar: (024)205-19-14, (024)205-15-56, mob. (050) 318-90-24.

«QƏBƏLƏ» qəzetinin reklam xidməti

205-19-14, 205-15-56

Redaktor
Azad Məmmədov.

TƏSİSÇİLƏR:
Qəbələ Rayon İcra Hakimiyyəti və redaksiyanın jurnalist kollektivi.
Redaksiya ilə müəllifin mövqeyi fərqli ola bilər

ÜNVANIMIZ:
AZ 3600, Qəbələ şəhəri, Heydər Əliyev prospekti, 226.
Redaktor: (024) 205-19-14.
Ümumi: (024) 205-15-56.
e-mail: gabalanews@mail.ru
Elanların və reklamların mətnlərinə görə redaksiya məsuliyyət daşımır.

Azərbaycan Respublikası Mətbuat və İnformasiya Nazirliyində qeyddən keçmişdir.
Lisensiya AV № 022611
«Kapitalbank»ın Qəbələ filialında hesab № AZ36AİB 33080019444900218149
VÖEN: 4400103601

«Qəbələ» qəzetinin kompüter mərkəzində yığılıb səhifələnməmiş və Bakı şəhərində «Azərmedia» MMC-nin mətbəəsində ofset üsulu ilə çap edilmişdir.
Dizayner Rəis Rəşidov
Oxucu məktublarına cavab verilmir və əlyazmaları geri qaytarılmır.
Tiraj 1470